

به نام خدا

پاسخ تشریحی سوالات تستی درس حسابداری (آزمون حسابدار رسمی ۱۴۰۱)

به دلیل تهیه و جمع‌بندی پاسخنامه حاضر در زمان کوتاه، بی شک پاسخ‌های ارائه شده خالی از اشکال نیستند، لذا از همه اساتید، همکاران و شرکت‌کنندگان در آزمون خواهشمندیم در صورتیکه ایراد یا ابهامی در پاسخ‌های ارائه شده مشاهده گردید، موارد را به ایمیل‌های زیر یا به آدرس پیج اینستاگرام یا لینک کانال تلگرامی زیر ارسال نمایند.

Hamidi.elham@gmail.com

Mj.rastegar@yahoo.com

آدرس پیج اینستاگرام

[@Dr_Elham_Hamidi](https://www.instagram.com/Dr_Elham_Hamidi)

لینک کانال تلگرام

[@Dr_Elham_Hamidi](https://www.t.me/Dr_Elham_Hamidi)

الهام حمیدی

مجید رستگار

بهمن ماه ۱۴۰۱

استانداردهای حسابداری که سوالات آزمون حسابدار رسمی سال ۱۴۰۱ از آنها طرح شده است		
عنوان استاندارد حسابداری	شماره استاندارد	سوال
حسابداری کمک‌های بلاعوض دولت دارایی‌های ثابت مشهود	استاندارد حسابداری ۱۰ استاندارد حسابداری ۱۱	سوال ۱
دارایی‌های نامشهود	استاندارد حسابداری ۱۷	سوال ۲
کاهش ارزش دارایی‌ها	استاندارد حسابداری ۳۲	سوال ۳
دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش و عملیات متوقف شده	استاندارد حسابداری ۳۱	سوال ۴
سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری وابسته و مشارکت‌های خاص	استاندارد حسابداری ۲۰	سوال ۵
مالیات بر درآمد	استاندارد حسابداری ۳۵	سوال ۶
آثار تغییر در نرخ ارز	استاندارد حسابداری ۱۶	سوال ۷
حسابداری اجاره‌ها	استاندارد حسابداری ۲۱	سوال ۸
صورت‌های مالی تلفیقی	استاندارد حسابداری ۳۹	سوال ۹
صورت‌های مالی تلفیقی	استاندارد حسابداری ۳۹	سوال ۱۰
صورت‌های مالی تلفیقی	استاندارد حسابداری ۳۹	سوال ۱۱
صورت‌های مالی تلفیقی	استاندارد حسابداری ۳۹	سوال ۱۲
آثار تغییر در نرخ ارز	استاندارد حسابداری ۱۶	سوال ۱۳
ابزارهای مالی_ارائه	استاندارد حسابداری ۳۶	سوال ۱۴
حسابداری پیمانهای بلندمدت	استاندارد حسابداری ۹	سوال ۱۵
ذخایر، بدهیهای احتمالی و دارایی‌های احتمالی	استاندارد حسابداری ۴	سوال ۱۶
صورت جریان‌های نقدی	استاندارد حسابداری ۲	سوال ۱۷
ترکیب‌های تجاری	استاندارد حسابداری ۳۸	سوال ۱۸
ارائه صورت‌های مالی رویه‌های حسابداری، تغییر در برآوردهای حسابداری و اشتباهات	استاندارد حسابداری ۱ استاندارد حسابداری ۳۴	سوال ۱۹
کاهش ارزش دارایی‌ها	استاندارد حسابداری ۳۲	سوال ۲۰
ابزارهای مالی_ارائه	استاندارد حسابداری ۳۶	سوال ۲۱
اندازه‌گیری ارزش منصفانه	استاندارد حسابداری ۴۲	سوال ۲۲
سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری وابسته و مشارکت‌های خاص	استاندارد حسابداری ۲۰	سوال ۲۳
مباحث حسابداری صنعتی که سوالات آزمون حسابدار رسمی سال ۱۴۰۱ از آنها طرح شده است		
مبحث تسهیم هزینه‌های دوایر پشتیبانی (خدماتی)	سرفصل حسابداری صنعتی ۱	سوال ۲۴
مبحث بهای تمام شده تفاضلی	سرفصل حسابداری صنعتی ۳	سوال ۲۵
مبحث (CVP) یا تجزیه و تحلیل هزینه، حجم و سود (تک محصولی)	سرفصل حسابداری صنعتی ۳	سوال ۲۶
مبحث تجزیه و تحلیل انحرافات فروش	سرفصل حسابداری صنعتی ۲	سوال ۲۷
مبحث هزینه‌یابی (انحراف ترکیب مواد)	سرفصل حسابداری صنعتی ۲	سوال ۲۸
مبحث هزینه‌یابی	سرفصل حسابداری صنعتی ۱	سوال ۲۹
مبحث (CVP) یا تجزیه و تحلیل هزینه، حجم و سود (چند محصولی)	سرفصل حسابداری صنعتی ۳	سوال ۳۰

سوال ۱:

شرکت «الف» برای خرید ساختمانی به ارزش ۱۰۰ میلیارد ریال و عمر مفید برآوردی ۵۰ سال، مبلغ ۱۲ میلیارد ریال کمک بلاعوض دولت دریافت خواهد کرد کمک در زمان پرداخت کل مبلغ ۱۰۰ میلیارد ریال به فروشنده ساختمان، یعنی ۱۴۰۰/۰۹/۳۰، قابل دریافت می‌شود. ساختمان پس از طی فرایند تکمیل، در ۱۴۰۰/۱۱/۳۰ آماده بهره‌برداری گردید. کمک مزبور در ۱۴۰۱/۰۱/۳۱ دریافت شد. درآمد شناسایی شده در ارتباط با کمک دولت در سال ۱۴۰۰ چه مبلغی است؟

- (۱) صفر ریال
 (۲) ۶۰ میلیون ریال
 (۳) ۲۰ میلیون ریال
 (۴) ۱۲ میلیارد ریال

پاسخ سوال ۱:

طبق بند ۸ استاندارد حسابداری ۱۰ با عنوان «حسابداری کمکهای بلاعوض دولت»؛ کمک‌های بلاعوض دولت در صورت احراز شرایط زیر شناسایی می‌شود:

الف - جریان منافع اقتصادی آتی مرتبط با کمک بلاعوض به درون واحد تجاری یا کاهش جریان خروجی منافع اقتصادی آتی از واحد تجاری محتمل باشد،

ب - مبلغ کمک بلاعوض به گونه‌ای اتکا پذیر قابل اندازه‌گیری باشد،

ج - مخارج مرتبط با کمک بلاعوض دریافتی به گونه‌ای اتکا پذیر قابل اندازه‌گیری باشد، و

د - اطمینان معقولی در رابطه با اجرای شرایط مربوط به مصرف کمک بلاعوض وجود داشته باشد.

بنابراین، در ۳۰ آذرماه ۱۴۰۰، ثبت زیر انجام شده و کمک شناسایی می‌گردد:

حساب دریافتی ۱۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

درآمد انتقالی به دوره آتی ۱۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

طبق بند ۱۳ استاندارد حسابداری ۱۰، هرگاه کمک بلاعوض به منظور تأمین مخارج ایجاد یا تحصیل دارایی‌های غیر جاری اعطا گردد، این کمک‌ها را باید به موازات ایفای تعهدات مستتر در کمک بلاعوض که عموماً متناسب با عمر مفید اقتصادی دارایی‌های مربوط است، در صورت سود و زیان شناسایی کرد.

با توجه به اینکه طبق بند ۱۵ استاندارد حسابداری ۱۱ با عنوان «دارایی‌های ثابت مشهود»، دارایی از تاریخ آماده بهره‌برداری شدن می‌بایست مستهلک شود، لذا درآمد مربوط به کمک بلاعوض دولت نیز از آن تاریخ به بعد (طبق محاسبات زیر) شناسایی می‌گردد.

$$\left[\frac{12,000,000,000}{50} \right] \times \frac{1}{12} = 20,000,000$$

پس از محاسبه درآمد مربوط به کمک بلاعوض دولت ثبت زیر در دفاتر اعمال می‌شود.

درآمد انتقالی به دوره‌های آتی ۲۰,۰۰۰,۰۰۰

درآمد مربوط به کمک بلاعوض دولت ۲۰,۰۰۰,۰۰۰

با توجه به بندهای استاندارد فوق‌الذکر و توضیحات و محاسبات ارائه شده، گزینه (۳) صحیح است.

سوال ۲:

شرکت «ب» طی سال منتهی به ۱۴۰۰/۲۹/۱۲، مخارج تحقیق و توسعه زیر را در ارتباط با یک محصول جدید به عنوان دارایی نامشهود شناسایی کرده است:

میلیون ریال	
۵۰۰	تحقیق درباره مواد اولیه
۴۰۰	تحقیقات بازار
۲۰۰	آموزش کارکنان
۹۰۰	فعالیت‌های توسعه

مخارج فعالیت‌های توسعه به طور یکنواخت طی سال ۱۴۰۰ تحمل شده است. در ۱۴۰۰/۰۴/۳۱، تحقیقات بازار نشان داد که محصول جدید سودآور خواهد بود. تا قبل از این تاریخ، چنین نتیجه‌گیری امکان پذیر نبود. در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹، توسعه محصول جدید هنوز تکمیل نشده است. مبلغی که از بابت مخارج فوق باید در صورت سود و زیان سال ۱۴۰۰ شناسایی می‌شد، کدام مورد است؟

- (۱) ۲ میلیارد ریال
- (۲) ۱/۴ میلیارد ریال
- (۳) ۱/۱ میلیارد ریال
- (۴) صفر ریال

پاسخ سوال ۲:

بر اساس مفاد بندهای ۴۱ تا ۴۴ و ۵۳ استاندارد حسابداری ۱۷ می‌توان چنین استنباط کرد: مخارج تحقیق، تحقیقات بازار و آموزش کارکنان نمی‌تواند به عنوان دارایی شناسایی شود و باید در صورت سود و زیان منعکس شود. همچنین با توجه به اینکه شرکت «ب» مبلغ ۳۰۰ میلیون ریال از مخارج فعالیت‌های توسعه را (طبق محاسبات زیر) قبل از اثبات سودآوری محصول متحمل شده است، از اینرو مبلغ ۳۰۰ میلیون ریال مذکور می‌بایست در صورت سود و زیان سال ۱۴۰۰ شناسایی شود،

اختصاص مخارج فعالیت‌های توسعه برای چهار ماه اول سال که سودآوری محصول اثبات نشده است $\left[\frac{4}{12} \right] \times 900 = 300$ ←

برهمن اساس و طبق توضیحات فوق الذکر، مبلغ ۱۴۰۰ میلیون ریال (مطابق محاسبات زیر) باید در سود و زیان سال ۱۴۰۰ شناسایی شود.

مبلغ قابل شناسایی در سود و زیان سال ۱۴۰۰ (میلیون ریال) ← $۳۰۰+۲۰۰+۴۰۰+۵۰۰=۱,۴۰۰$

با توجه به بندهای استاندارد فوق الذکر و توضیحات و محاسبات ارائه شده، گزینه (۲) صحیح است.

سوال ۳:

شرکت «الف» برای یکی از واحدهای مولد وجه نقد خود، زیان کاهش ارزش معادل ۴۰ میلیارد ریال تعیین کرده است. مبالغ دفتری خالص دارایی‌های واحد مولد وجه نقد به شرح زیر است. به غیر از املاک که خالص ارزش فروش آن ۳۵ میلیارد ریال است، خالص ارزش فروش سایر دارایی‌های واحد مولد نقد قابل ملاحظه نیست، زیان کاهش ارزش تخصیص یافته به ماشین آلات چند میلیارد ریال است؟

میلیارد ریال	
۱۲	سرقفلی
۲۰	املاک
۴۹	ماشین آلات
۳۵	وسائط نقلیه
۱۴	حق اختراع
۱۳۰	جمع

(۱) ۱۲

(۲) ۱۴

(۳) ۱۵

(۴) ۱۸

پاسخ سوال ۳:

طبق بندهای ۹۱ و ۹۲ استاندارد حسابداری ۳۲ با عنوان «کاهش ارزش دارایی‌ها»، زیان کاهش ارزش، نخست به سرقفلی تخصیص داده می‌شود تا زمانی که مبلغ دفتری آن را به صفر برسد، لذا طبق محاسبات زیر پس از حذف کامل مبلغ دفتری سرقفلی ۲۸ میلیارد ریال از زیان کاهش ارزش باقیمانده باید به بقیه دارایی‌های مولد وجه نقد تخصیص داده شود.

زیان کاهش ارزش باقیمانده پس از کسر حذف کامل مبلغ دفتری سرقفلی (میلیارد ریال) ← $۱۲-۴۰=۲۸$

از آنجاکه خالص ارزش فروش املاک از مبلغ دفتری آن بزرگتر است، لذا زیان کاهش ارزش به املاک تخصیص داده نخواهد شد، از اینرو، ۲۸ میلیون ریال زیان کاهش ارزش باقیمانده، به نسبت مبلغ دفتری به مابقی دارایی‌های واحد مولد وجه نقد تخصیص داده می‌شود؛ که مبلغ قابل تخصیص به ماشین‌آلات (طبق محاسبات زیر) برابر با ۱۴ میلیارد ریال می‌باشد.

$$28 \times \frac{49}{49+35+14} = 14 \longleftarrow \text{مبلغ قابل تخصیص زیان کاهش ارزش به ماشین‌آلات (میلیارد ریال)}$$

با توجه به بندهای استاندارد فوق‌الذکر و توضیحات و محاسبات ارائه شده، گزینه (۲) صحیح است.

سوال ۴:

سود ناشی از افزایش بعدی در خالص ارزش فروش یک دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش، چگونه به حساب منظور می‌شود؟

- (۱) سود مزبور نباید شناسایی شود.
- (۲) سود مزبور صرفاً در سود انباشته شناسایی می‌شود.
- (۳) سود مزبور به طور کامل در صورت سود و زیان شناسایی می‌شود.
- (۴) سود مزبور به میزانی شناسایی می‌شود که مازاد بر زیان کاهش ارزش انباشته شناسایی شده نباشد.

پاسخ سوال ۴:

طبق بند ۲۲ استاندارد حسابداری ۳۱ با عنوان «داراییهای غیرجاری نگهداری شده برای فروش و عملیات متوقف شده»، واحد تجاری باید هرگونه افزایش بعدی در خالص ارزش فروش یک دارایی را به عنوان سود شناسایی کند، اما این سود نباید از زیان کاهش ارزش انباشته‌ای که قبلاً طبق این استاندارد و یا سایر استانداردهای حسابداری شناسایی شده است، بیش

تر شود. بنابراین، گزینه (۴) صحیح است.

سوال ۵:

شرکت «الف» در ۱۴۰۰/۰۱/۰۱، ۲۰ درصد از سهام دارای حق رأی شرکت «ب» را به مبلغ ۳ میلیارد ریال تحصیل کرد و از نفوذ قابل ملاحظه برخوردار شد در تاریخ تحصیل، ارزش منصفانه و مبلغ دفتری خالص دارایی‌های شرکت «ب» با یکدیگر برابر و معادل ۱۸ میلیارد ریال و سود انباشته شرکت «ب» ۱۴ میلیارد ریال بوده است. اگر در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ سود انباشته شرکت «ب» ۱۶ میلیارد ریال باشد، مانده حساب سرمایه‌گذاری در صورتهای مالی مجموعه برای شرکت «الف» به تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ چند میلیارد ریال است؟

(۱) ۴

(۲) ۳/۶

(۳) ۳/۴

(۴) ۳

پاسخ سوال ۵:

طبق الزامات بند ۱۰ استاندارد حسابداری ۲۰ با عنوان «سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری وابسته و مشارکت‌های خاص»، سرمایه‌گذاری در واحد تجاری وابسته یا مشارکت خاص، در زمان شناخت اولیه به بهای تمام شده شناسایی می‌شود بنابراین در زمان تحصیل یعنی تاریخ ۱۴۰۰/۰۱/۰۱ ثبت زیر در دفاتر شرکت «الف» اعمال می‌گردد.

سرمایه‌گذاری در شرکت «ب» ۳

نقد ۳

ثبت تحصیل ۲۰ درصد از سهام دارای حق رأی شرکت «ب»

سهام شرکت «الف» از ارزش منصفانه خالص دارایی‌های شرکت «ب» برابر با ۳/۶ میلیارد ریال است ($۱۸ \times ۰.۲۰ = ۳/۶$) که ۰/۶ میلیارد ریال بیشتر از مبلغی است که بابت تحصیل سهام دارای حق رأی شرکت «ب» پرداخت شده است. در چنین شرایطی باید الزامات بند ۳۲ استاندارد حسابداری ۲۰ رعایت شود که در جزء «ب» بند مذکور گفته شده است، هرگونه مازاد سهم واحد تجاری از خالص ارزش منصفانه داراییها و بدهیهای قابل تشخیص سرمایه‌پذیر نسبت به بهای تمام شده سرمایه‌گذاری، در تعیین سهم واحد تجاری از سود یا زیان واحد تجاری وابسته یا مشارکت خاص در دوره‌ای که سرمایه‌گذاری تحصیل شده است، به عنوان سود خرید زیر قیمت در نظر گرفته می‌شود. باید توجه داشت در استانداردهای حسابداری ایران تنها در این حالت واحد تجاری مجاز به شناسایی سود در زمان خرید خواهد بود. یک حالت دیگر که واحدهای تجاری مجاز به شناسایی سود یا زیان در روز خرید هستند مربوط به خرید ابزارهای مالی است که از الزامات استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۹ با عنوان «ابزارهای مالی» (IFRS9) می‌باشد اما استاندارد مزبور هنوز در ایران لازم‌الاجرا نشده است.

سرمایه گذاری در شرکت «ب» ۰/۶
 سود خرید زیر قیمت ۰/۶
 ثبت شناسایی سود خرید زیر قیمت سهام شرکت «ب»
 $3 - (18 \times 20\%) = -0.6$ →

طبق الزامات بند ۱۰ استاندارد حسابداری ۲۰، سهم شرکت سرمایه گذار از سود سال ۱۴۰۰ (تغییرات سود انباشته) به شرح ثبت زیر در دفاتر شرکت «الف» اعمال می گردد.

سرمایه گذاری در شرکت «ب» ۰/۴
 درآمد سرمایه گذاری ۰/۴
 شناسایی سهم از تغییرات سود انباشته در سال ۱۴۰۰
 $(14 - 16) \times 20\% = 0.4$ →

با توجه به توضیحات، محاسبات و ثبت های فوق الذکر مانده حساب سرمایه گذاری در صورت های مالی مجموعه برای شرکت «الف» به تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۹، برابر با ۴ میلیارد ریال خواهد بود، بنابراین گزینه (۱) صحیح است.

سوال ۶:

شرکت «الف» ۸۰ درصد سهام دارای حق رأی شرکت «ب» را در اختیار دارد. در سال جاری شرکت «الف» کالایی را با ۴۰ درصد سود به قیمت ۴۲۰ میلیون ریال به شرکت «ب» فروخت. ۲۰ درصد این کالا در تاریخ گزار شگری موجود بوده و به فروش نرسیده است. چنانچه نرخ مالیات بر درآمد ۲۵ درصد باشد، کدام مورد می تواند اثر این رویداد بر تفاوت های موقتی مالیاتی در صورت های مالی تلفیقی در تاریخ گزار شگری باشد؟

- (۱) در سطح صورت های مالی تلفیقی، تفاوت های موقتی مالیاتی شناسایی نمی شود.
- (۲) تفاوت موقتی مالیاتی حداکثر به مبلغ ۲۴ میلیون ریال قابل شناسایی است.
- (۳) دارایی مالیات انتقالی به مبلغ ۶ میلیون ریال افزایش می یابد.
- (۴) بدهی مالیات انتقالی به مبلغ ۳۰ میلیون ریال کاهش می یابد.

پاسخ سوال ۶:

بر اساس بند ۱۰ استاندارد حسابداری ۳۵ با عنوان «مالیات بر درآمد»، در صورت های مالی تلفیقی، تفاوت های موقتی از طریق مقایسه مبالغ دفتری دارایی ها و بدهی های مندرج در صورت های مالی تلفیقی و مبنای مالیاتی مناسب آنها تعیین می شود. چون ۲۰ درصد از کالای معامله شده بین شرکت اصلی و شرکت فرعی به خارج از گروه فروخته نشده است، و با توجه به اینکه مبلغ دفتری کالای فروش نرفته به خارج از گروه در دفاتر شرکت «ب» (خریدار کالا) معادل ۸۴ میلیون ریال است ($420 \times 20\% = 84$) و مبلغ کالای مزبور در صورت های مالی تلفیقی ۶۰ میلیون ریال می باشد ($300 \times 20\% = 60$) لذا تفاوت مالیاتی به شرح زیر ایجاد می شود:

$$420 \times \frac{40}{140} = 120 \quad \text{سود فروش کالا میلیون ریال}$$

$$420 - 120 = 300$$

مبلغ دفتری موجودی کالا میلیون ریال

دارایی مالیاتی انتقالی	تفاوت موقتی کاهنده مالیات	مبنای مالیاتی	مبنای حسابداری
$-6 = -24 \times 25\%$	$60 - 84 = -24$	$420 \times 20\% = 84$	$300 \times 20\% = 60$

با توجه به استاندارد فوق‌الذکر و توضیحات و محاسبات ارائه شده، گزینه (۳) صحیح است.

سوال ۷:

شرکت «آلفا» که واحد پول عملیاتی آن دلار است، در ۱۴۰۰/۰۶/۳۰، ۱۰۰ درصد سهام دارای حق رأی شرکت «بتا» را که واحد پول عملیاتی آن یورو است به مبلغ ۱۹ میلیون یورو تحصیل کرد. ارزش منصفانه خالص دارایی‌های شرکت «بتا» در تاریخ تحصیل ۱۶ میلیون یورو است. در ۱۴۰۰/۰۶/۳۰، هر دلار معادل ۱/۲ یورو و در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹، هر دلار معادل ۱٫۵ یورو است. سرفقلی منعکس شده در صورت و وضعیت مالی تلفیقی به تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ چند میلیون دلار است؟ (از استهلاك سرفقلی صرف نظر کنید).

(۱) ۱۵/۸

(۲) ۳

(۳) ۲/۵

(۴) ۲

پاسخ سوال ۷:

طبق بند ۴۹ استاندارد حسابداری ۱۶، با عنوان «آثار تغییر در نرخ ارز»، سرفقلی ناشی از تحصیل عملیات خارجی و تعدیلات ارزش منصفانه، در مبالغ دفتری دارایی‌ها و بدهی‌ها که در نتیجه تحصیل عملیات خارجی حاصل شده است، باید به عنوان دارایی‌ها و بدهی‌های عملیات خارجی تلقی گردد. این اقلام باید به واحد پول عملیاتی عملیات خارجی ارائه و طبق بند ۴۰ استاندارد مذکور با استفاده از نرخ ارز در پایان دوره، تسعیر شود.

سرفقلی بر حسب میلیون یورو ← $19 - 16 = 3$

سرفقلی بر حسب میلیون دلار ← $3 \div 1.5 = 2$

با توجه به محاسبات فوق، مبلغ سرفقلی منعکس شده در صورت وضعیت مالی تلفیقی به تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ معادل ۲ میلیون دلار است. بنابراین، گزینه (۴) صحیح است.

سؤال ۸:

شرکت «الف» در ۱۴۰۰/۰۱/۰۱ یک دستگاه ماشین آلات صنعتی به شرکت «ب» اجاره می‌دهد. مدت اجاره ۴ سال و مبالغ سالانه اجاره ۲۰۰۰ میلیون ریال است که در پایان هر سال دریافت خواهد شد. ارزش فعلی مبالغ اجاره ۵۷۱۰ میلیون ریال و نرخ ضمنی سود تضمین شده اجاره ۱۵ درصد است. در طبقه دارایی‌های جاری در صورت وضعیت مالی به تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۹، سرمایه‌گذاری خالص در اجاره به چه مبلغی منعکس می‌شود؟ (اعشار بالای ۰٫۵، به سمت بالا گرد شود).

(۱) صفر

(۲) ۱٫۳۱۵

(۳) ۳٫۲۵۱

(۴) ۴٫۵۶۰

پاسخ سؤال ۸:

بر اساس بندهای ۵ و ۲۷ استاندارد حسابداری ۲۱ با عنوان «حسابداری اجاره‌ها»، برای به دست آوردن حصة جاری سرمایه‌گذاری خالص در اجاره، محاسباتی به شرح زیر انجام می‌گردد.

$۵,۷۱۰ \times ۱۵\% = ۸۵۶$	←	بهره سال اول
$۲,۰۰۰ - ۸۵۶ = ۱,۱۴۴$	←	بخش تسویه شده اصل در سال اول
$۵,۷۱۰ - ۱,۱۴۴ = ۴,۵۶۶$	←	مانده دارایی (سرمایه‌گذاری خالص) در ابتدای سال دوم
$۴,۵۶۶ \times ۱۵\% = ۶۸۵$	←	بهره سال دوم
$۲,۰۰۰ - ۶۸۵ = ۱,۳۱۵$	←	بخش تسویه شده اصل در سال دوم

با توجه به استاندارد حسابداری ۲۱ و محاسبات فوق، سرمایه‌گذاری خالص در اجاره به مبلغ ۱٫۳۱۵ میلیون ریال منعکس می‌شود. بنابراین، گزینه (۲) صحیح است.

سوال ۹:

شرکت «الف» ۵ سال قبل ۷۰٪ سهام دارای حق رأی شرکت «ب» را تحصیل کرد. در سال جاری، شرکت «الف» ۲۵ درصد سرمایه‌گذاری خود در شرکت «ب» را به مبلغ ۱۲۵٫۰۰۰ میلیون ریال واگذار کرد و کنترل خود را از دست داد. شرکت «الف» سرقفلی را به روش کامل محاسبه کرده است. قبل از واگذاری، سرقفلی به طور کامل کاهش ارزش یافته و از صورتهای مالی حذف شده است. سایر اطلاعات به شرح زیر است. سود یا زیان واگذاری در صورتهای مالی تلفیقی سال جاری چند میلیون ریال است؟

میلیون ریال	
۳۴۰٫۰۰۰	مبلغ دفتری خالص داراییهای شرکت «ب» در تاریخ واگذاری
۲۴۵٫۰۰۰	ارزش منصفانه سهام باقیمانده در تاریخ واگذاری
۸۰٫۰۰۰	مبلغ دفتری منافع فاقد حق کنترل در تاریخ واگذاری

- (۱) سود واگذاری - ۱۱۰٫۰۰۰
- (۲) زیان واگذاری - ۱۳۵٫۰۰۰
- (۳) سود واگذاری - ۳۰٫۰۰۰
- (۴) زیان واگذاری - ۱۵٫۰۰۰

پاسخ سوال ۹:

با توجه به اینکه شرکت اصلی کنترل شرکت فرعی را از دست داده است، براساس قسمت‌های «الف» و «ب» بند ۱۱۸ استاندارد حسابداری ۳۹ با عنوان «صورتهای مالی تلفیقی»، محاسبات زیر به منظور تعیین سود یا زیان واگذاری سهام دارای حق رأی شرکت «ب» انجام می‌شود:

میلیون ریال	میلیون ریال	
۱۲۵٫۰۰۰		ارزش منصفانه مابه‌ازای دریافت شده
۲۴۵٫۰۰۰		ارزش منصفانه سرمایه‌گذاری باقیمانده
		(-) کسر می‌شود سهم از مبلغ دفتری دارایی‌ها در تاریخی که کنترل از دست می‌رود:
	۳۴۰٫۰۰۰	خالص دارایی‌ها
		سرقفلی
	(۸۰٫۰۰۰)	منافع فاقد حق کنترل
(۲۶۰٫۰۰۰)		
۱۱۰٫۰۰۰		سود (زیان) واگذاری - گروه

با توجه به محاسبات فوق، سود واگذاری سرمایه‌گذاری در شرکت «ب» در صورتهای مالی تلفیقی سال جاری معادل ۱۱۰٫۰۰۰ میلیون ریال است. بنابراین، گزینه (۱) صحیح می‌باشد.

سوال ۱۰:

کدام مورد در خصوص صورتهای مالی تلفیقی صحیح است؟

- (۱) برای مقاصد تلفیق، باید پایان سال مالی تمام شرکت‌های گروه یکسان باشد.
- (۲) تمام شرکت‌های گروه باید رویه حسابداری یکسانی در صورتهای مالی خود داشته باشند.
- (۳) سود تمام فروش‌های درون گروهی سال جاری باید از صورتهای مالی تلفیقی حذف شود.
- (۴) برای مقاصد تلفیق، اینکه پایان سال مالی شرکت فرعی، ۲ ماه با شرکت اصلی تفاوت داشته باشد قابل قبول است.

پاسخ سوال ۱۰:

طبق بند ب ۱۱۴ استاندارد حسابداری ۳۹ با عنوان « صورتهای مالی تلفیقی (مصوب ۱۳۹۸)»، «اگر تهیه مجموعه دیگری از اطلاعات مالی توسط واحد تجاری فرعی غیرعملی باشد، واحد تجاری اصلی برای تلفیق اطلاعات مالی واحد تجاری فرعی، باید از آخرین صورتهای مالی واحد تجاری فرعی که بابت تأثیر معاملات یا رویدادهای عمده واقع شده بین تاریخ صورتهای مالی مزبور و تاریخ صورتهای مالی تلفیقی تعدیل شده است، استفاده کند. در هر صورت، تفاوت بین تاریخ صورتهای مالی واحد تجاری فرعی و تاریخ صورتهای مالی تلفیقی نباید بیش از ۳ ماه باشد و طول دوره‌های گزارشگری و تفاوت بین تاریخ صورتهای مالی، باید در دوره‌های مختلف یکسان باشد».

به این نکته باید دقت داشت، با توجه به اینکه در بند فوق‌الذکر عنوان شده است برای مقاصد تلفیق، باید از آخرین صورتهای مالی واحد تجاری فرعی استفاده شود، لذا تاریخ صورتهای مالی فرعی همواره مربوط به حداکثر سه ماه قبل از تاریخ صورتهای مالی شرکت اصلی خواهد بود.
با توجه به توضیحات فوق، گزینه (۴) صحیح می‌باشد.

سوال ۱۱:

در کدام وضعیت زیر وجود کنترل سرمایه‌گذار بر سرمایه‌پذیر غیرمحتمل است؟

- (۱) سرمایه‌گذار مالک ۵۱ درصد از سهام عادی شرکت است و طبق اساسنامه، تصمیم‌گیری‌های شرکت نیازمند اجماع سهامداران است.
- (۲) سرمایه‌گذار در زمان حاضر اختیار قابل اعمالی دارد که ۵۱ درصد حق رأی سهامداری برای وی به همراه خواهد داشت.
- (۳) سرمایه‌گذار مالک ۵۵ درصد سهام عادی شرکت است و می‌تواند ۴ عضو از ۷ عضو هیئت مدیره را انتخاب کند.
- (۴) سرمایه‌گذار مالک ۴۰ درصد از سهام عادی شرکت است و از اکثریت حق رأی در سرمایه‌پذیر برخوردار است.

پاسخ سوال ۱۱:

بر اساس بند ۱۸ استاندارد حسابداری ۳۹ با عنوان « صورتهای مالی تلفیقی»، در برخی شرایط، ممکن است تعیین اینکه حق سرمایه گذار برای تسلط بر سرمایه پذیر کافی است، دشوار باشد. در این موارد، سرمایه گذار باید برای ارزیابی تسلط، شواهدی را مورد ملاحظه قرار دهد که نشان می دهد آیا توانایی عملی برای هدایت یک جانبه فعالیتهای مربوط را دارد یا خیر. لذا با توجه به اینکه در گزینه (۱) تصمیم گیری ها نیازمند اجماع سهامداران است، لذا سرمایه گذار از تسلط بر سرمایه پذیر برخوردار نیست. گزینه صحیح مورد نظر سوال گزینه (۱) است.

سوال ۱۲:

شرکت «الف» با داشتن ۷۵ درصد سهام دارای حق رأی، شرکت «ب» را کنترل می کند. در تاریخ تهیه صورتهای مالی تلفیقی ۱۴۰۰/۱۲/۲۹، مبلغ دفتری دارایی های ثابت مشهود شرکت های «الف» و «ب» به ترتیب ۳۰۰ و ۶۰ میلیارد ریال است. در ۱۴۰۰/۰۱/۰۱، شرکت «ب» تجهیزاتی به بهای تمام شده ۴۲ میلیارد ریال و مبلغ دفتری ۳۰ میلیارد ریال و عمر مفید باقیمانده ۵ سال را به شرکت «الف» به قیمت ۴۰ میلیارد ریال فروخته است. مبلغ دفتری دارایی های ثابت مشهود در صورتهای مالی تلفیقی به تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ چند میلیارد ریال است؟

(۱) ۳۵۰

(۲) ۳۵۲

(۳) ۳۶۰

(۴) ۳۶۸

پاسخ سوال ۱۲:

مطابق قسمت «پ» بند ۱۰۸ استاندارد حسابداری ۳۹ با عنوان « صورتهای مالی تلفیقی»، سودها یا زیان های ناشی از معاملات درون گروهی که در دارایی هایی مانند موجودی ها و دارایی های ثابت شناسایی شده است، بطور کامل باید حذف گردد. برای این منظور مراحل محاسباتی زیر باید طی شود:

استهلاک تجهیزات انتقال یافته از شرکت «ب» به شرکت «الف» برای سال ۱۴۰۰ $40 \div 5 = 8$

مبلغ دفتری تجهیزات انتقال یافته از شرکت «ب» به شرکت «الف» در دفاتر شرکت «الف» $40 - 8 = 32$

مبلغ دفتری تجهیزات انتقال یافته که باید در سطح تلفیق منعکس شود $30 - (30 \div 5) = 24$

سود تحقق نیافته تجهیزات انتقال یافته $32 - 24 = 8$

مبلغ دفتری دارایی های ثابت مشهود در صورتهای مالی تلفیقی $300 + 60 - 8 = 352$

با توجه به توضیحات و محاسبات فوق، گزینه (۲) صحیح است.

سوال ۱۳:

با توجه به استاندارد حسابداری ۱۶ با عنوان «آثار تغییر در نرخ ارز» کدام مورد صحیح نیست؟

(۱) اگر واحد پول عملیاتی شرکت اصلی دلار باشد و شرکت فرعی خارجی به عنوان توسعه فعالیت‌های شرکت اصلی، در کشور امارات فعالیت، کند آنگاه واحد پول عملیاتی شرکت فرعی دلار خواهد بود.

(۲) تفاوت‌های تسعیر اقلام پولی درون گروهی در صورت سود و زیان تلفیقی شناسایی می‌شود. مگر آنکه ماهیتا بخشی از خالص سرمایه‌گذاری در عملیات خارجی را تشکیل دهد.

(۳) اگر درآمد یا هزینه اقلام غیرپولی در صورت سود و زیان جامع شناسایی شود، درآمد یا هزینه ناشی از تسعیر این اقلام نیز در صورت سود و زیان جامع شناسایی می‌شود.

(۴) تفاوت‌های تسعیر تمام اقلام صورتهای مالی شرکت فرعی خارجی، در صورت سود و زیان جامع تلفیقی منعکس می‌شود.

پاسخ سوال ۱۳:

طبق بند ۳۲ استاندارد حسابداری ۱۶ با عنوان «آثار تغییر در نرخ ارز»، تفاوت‌های تسعیر تمام اقلام صورتهای مالی شرکت فرعی خارجی، در صورت سود و زیان جامع تلفیقی منعکس نمی‌شود، چرا که تفاوت‌های تسعیر اقلام پولی درون گروهی، فقط در حالی به سود و زیان جامع تلفیقی انتقال می‌یابد که ناشی از یک قلم پولی باشد که بخشی از خالص سرمایه‌گذاری در عملیات خارجی را تشکیل می‌دهد.

لذا با توجه به مفاد بند فوق، گزینه صحیح مورد نظر سوال گزینه (۴) است.

سوال ۱۴:

تمایز بین بدهی‌های مالی و ابزارهای مالکانه در استاندارد حسابداری ۳۶ با عنوان «ابزارهای مالی: ارائه»، بر اساس کدام ویژگی زیر انجام می‌شود؟

(۱) ثبات رویه

(۲) احتیاط

(۳) رجحان محتوا بر شکل

(۴) بی طرفی

پاسخ سوال ۱۴:

طبق بند ۱۹ استاندارد حسابداری ۳۶ با عنوان «ابزارهای مالی: ارائه» برای طبقه‌بندی ابزارهای مالی در صورت وضعیت مالی واحد تجاری، محتوای ابزار مالی بر شکل قانونی آن رجحان دارد. معمولاً، اما نه همیشه، محتوا و شکل قانونی سازگار هستند. برخی ابزارهای مالی، شکل قانونی ابزارهای مالکانه را دارند اما از نظر محتوا، بدهی هستند و برخی دیگر ممکن است ترکیبی از ویژگیهای ابزارهای مالکانه و بدهی‌های مالی را داشته باشند.

با توجه به مفاد بند فوق در استاندارد حسابداری ۳۶، گزینه (۳) صحیح است.

سوال ۱۵:

اطلاعات زیر در ارتباط با پروژه تونل‌سازی شرکت پیمانکاری «الف» به تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ موجود است، سود شناسایی شده در ارتباط با پیمان مربوط، تا پایان سال منتهی به ۱۳۹۹/۱۲/۳۰ مبلغ ۱۵۰,۰۰۰ میلیون ریال است. چنانچه ارزیابی کار انجام شده تا ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ در صد تکمیل پیمان را ۹۰٪ مشخص کند، سود شناسایی شده در ارتباط با پیمان برای سال منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹، چند میلیون ریال است؟

میلیون ریال	
۲۰۰,۰۰۰	درآمد پیمان
۱۳۰,۰۰۰	مخارج تحمل شده تا ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۲۰,۰۰۰	مخارج برآوردی برای تکمیل پیمان
۱۸۰,۰۰۰	صورت وضعیت ارسال شده تا ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۱۲۰,۰۰۰	صورت وضعیت‌های تأیید شده تا ۱۴۰۰/۱۲/۲۹

(۱) ۴۵,۰۰۰
(۲) ۴۳,۰۰۰
(۳) ۳۰,۰۰۰
(۴) ۲۸,۰۰۰

پاسخ سوال ۱۵:

$200,000 - (130,000 + 20,000) = 50,000$	برآورد کل سود پیمان در پایان سال ۱۴۰۰
$50,000 \times 90\% = 45,000$	کل سود پیمان تا پایان سال ۱۴۰۰
$45,000 - 15,000 = 30,000$	سود پیمان در سال ۱۴۰۰

با توجه به محاسبات فوق، گزینه (۳) صحیح است.

سوال ۱۶:

در سال جاری، تعدادی از مشتریان شرکت «الف» به دلیل وجود نقص در محصولات فروخته شده، از این شرکت شکایت کرده‌اند و ادعای دریافت خسارت دارند مجموع مطالب ادعا شده ۳۰۰ میلیون ریال است. وکلای شرکت «الف» معتقدند ۷۵ درصد احتمال دارد که مشتریان برنده دادگاه باشند. مبلغ ذخیره شناسایی شده در صورت‌های مالی سال جاری شرکت «الف»، چند میلیون ریال است؟

(۱) ۳۰۰

(۲) ۲۲۵

(۳) صفر

(۴) قابل تعیین نیست

پاسخ سوال ۱۶:

این سوال با توجه به بند ۱۱ استاندارد حسابداری ۴ با عنوان «ذخیره، بدهیهای احتمالی و داراییهای احتمالی»، قابل پاسخ‌گویی است، ضمن اینکه مفاد بندهای ۱۳، ۲۰، ۲۲، ۳۳ و ۳۶ استاندارد مزبور نیز در حل سوال فوق باید مد نظر قرار گیرند.

طبق بند ۱۱ استاندارد حسابداری ۴، ذخیره باید در صورت احراز معیارهای زیر شناسایی شود:

الف - واحد تجاری تعهدی فعلی (قانونی یا عرفی) دارد که در نتیجه رویدادی در گذشته ایجاد شده است،

ب - خروج منافع اقتصادی برای تسویه تعهد محتمل باشد، و

ج - مبلغ تعهد به گونه‌ای اتکاپذیر قابل برآورد باشد.

با توجه به اینکه وجود نقص در محصولات فروخته شده مربوط به رویدادی در گذشته بوده (معیار بند الف) و مبلغ تعهد به میزان ۳۰۰ میلیون ریال برآورد شده (معیار بند ج) و احتمال محکومیت شرکت در دادگاه نیز طبق نظر وکلای شرکت ۷۵ درصد می‌باشد (معیار بند ب) با توجه به احراز تمامی شرایط مندرج در بند ۱۱ استاندارد فوق‌الذکر، ذخیره می‌بایست شناسایی شود.

نکته قابل ذکر در خصوص محاسبه مبلغ ذخیره در سوال فوق اینست که کل مبلغ مورد ادعای مشتریان شرکت (۳۰۰ میلیون ریال) باید شناسایی گردد.

اشتباه متداولی که در محاسبه مبلغ ذخیره قابل شناسایی در این حالت وجود دارد اینست که مبلغ مورد ادعا (۳۰۰ میلیون ریال) در احتمال وقوع محکومیت در دادگاه (۷۵ درصد) ضرب می‌شود. اما باید توجه داشت که ضرب بین مبالغ و احتمالات وقوع آنها، تنها در حالتی انجام می‌شود که تعداد مبالغ و احتمالات آنها بیش از یک حالت باشد. به عنوان مثال احتمال محکومیت در دادگاه براساس ادعای ۳۰۰ میلیون ریال ۷۵ درصد باشد، و مثلاً احتمال محکومیت ۲۰۰ میلیون ریال ۲۵ درصد. در این حالت مجموع مبالغ در احتمالات وقوع به عنوان ذخیره قابل شناسایی محاسبه می‌گردد. که در

$$(300,000 \times 75\%) + (200,000 \times 25\%) = 275$$

مثال فرضی مطرح شده محاسبات به این صورت خواهد بود:

با توجه به توضیحات فوق، گزینه (۱) صحیح است.

سوال ۱۷:

شرکت «الف» یک شرکت تولیدی است. این شرکت دارای یک سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت است و قبلاً تسهیلاتی از بانک دریافت کرده است که بهره آن را به حساب بهای تمام شده پروژه منظور می‌کند. سود سپرده بانکی دریافتی و سود تسهیلات بانکی پرداختی به ترتیب در کدام سرفصلهای صورت جریان‌های نقدی منعکس می‌شود؟

درآمد سود سپرده بانکی	هزینه سود تسهیلات بانکی
۱) فعالیت‌های تأمین مالی	فعالیت‌های سرمایه‌گذاری
۲) فعالیت‌های سرمایه‌گذاری	فعالیت‌های سرمایه‌گذاری
۳) فعالیت‌های تأمین مالی	فعالیت‌های تأمین مالی
۴) فعالیت‌های سرمایه‌گذاری	فعالیت‌های تأمین مالی

پاسخ سوال ۱۷:

بر اساس بند ۱۳۱ استاندارد حسابداری ۲ با عنوان «صورت جریانهای نقدی»، در یک مؤسسه مالی، سود پرداختی بابت تسهیلات و نیز سود دریافتی بابت تسهیلات و سود تقسیمی دریافتی، معمولاً به عنوان جریانهای نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی طبقه‌بندی می‌شود. با این وجود، در سایر واحدهای تجاری، سود پرداختی بابت تسهیلات به عنوان جریانهای نقدی حاصل از فعالیت‌های تأمین مالی طبقه‌بندی می‌شود. سود دریافتی بابت تسهیلات اعطایی و سود تقسیمی دریافتی، به عنوان جریانهای نقدی حاصل از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری طبقه‌بندی می‌شود. سود تقسیمی پرداختی نیز به عنوان جریانهای نقدی حاصل از فعالیت‌های تأمین مالی طبقه‌بندی می‌شود.

با توجه به توضیحات فوق، گزینه (۴) صحیح است.

سوال ۱۸:

شرکت «الف» در سال ۱۳۹۹ میزان ۲۵ درصد از سهام دارای حق رأی شرکت «ب» را خریداری کرد و در سال ۱۴۰۰، با تحصیل میزان ۳۰ درصد دیگر از سهام شرکت «ب»، کنترل آن را به دست آورد. تفاوت ارزش منصفانه سهام تحصیل شده قبلی (۲۵ درصد) در سال ۱۴۰۰ با مبلغ دفتری به روش ارزش ویژه در سال ۱۴۰۰، به چه حسابی منظور می‌شود؟

- ۱) صرف سهام
- ۲) سود و زیان
- ۳) مازاد تجدید ارزیابی
- ۴) سود و زیان انباشته

پاسخ سوال ۱۸:

طبق بند ۴۱ استاندارد حسابداری ۳۸ با عنوان «ترکیبهای تجاری»، در ترکیب تجاری مرحله‌ای، واحد تحصیل کننده باید منافع مالکانه نگهداری شده قبلی خود در واحد تحصیل شده را به ارزش منصفانه در تاریخ تحصیل، تجدید اندازه گیری و سود یا زیان حاصل را، در صورت وجود، در صورت سود و زیان شناسایی کند. لذا گزینه (۲) صحیح است.

سوال ۱۹:

کدام مورد صحیح نیست؟

- (۱) به کارگیری رویه حسابداری جدید برای معاملاتی که در گذشته بی اهمیت بوده است، تغییر رویه تلقی نمی‌شود.
- (۲) در صورت نبود استاندارد حسابداری برای یک معامله، ملاک تعیین رویه، قضاوت مدیریت است.
- (۳) به کارگیری استانداردهای حسابداری منجر به ارائه منصفانه صورتهای مالی می‌شود.
- (۴) در هیچ شرایطی، انحراف از استانداردهای حسابداری مجاز نیست.

پاسخ سوال ۱۹:

طبق بند ۱۷ استاندارد حسابداری ۱ با عنوان «ارائه صورتهای مالی»، در شرایط بسیار نادر، که مدیریت به این نتیجه می‌رسد که رعایت یک الزام از یک استاندارد حسابداری، آنقدر گمراه کننده است که با هدف صورتهای مالی، مندرج در مفاهیم نظری گزارشگری مالی، ناسازگار است، انحراف واحد تجاری از آن الزام، به شیوه تعیین شده در بند ۱۸ استاندارد مزبور، الزامی است، به شرط آنکه مقررات مربوط، چنین انحرافی را الزامی کند یا مانع آن نشود. گزینه‌های (۱) و (۲) به ترتیب بر اساس بندهای ۱۵ و ۱۹ استاندارد حسابداری ۳۴ با عنوان «رویه‌های حسابداری، تغییر در برآوردهای حسابداری و اشتباهات» صحیح هستند. گزینه (۳) نیز بر اساس بند ۱۳ استاندارد حسابداری ۱ با عنوان «ارائه صورتهای مالی»، صحیح است. با توجه به مفاد بند ۱۷ استاندارد فوق‌الذکر، گزینه (۴) غلط بوده و گزینه صحیح مد نظر سوال است.

سوال ۲۰:

کدام یک از جملات زیر در مورد کاهش ارزش دارایی‌ها صحیح است؟

- (۱) اگر نرخ تنزیل شامل اثر تورم باشد، جریانهای نقدی آتی برحسب قدرت خرید اسمی برآورد می‌شود.
- (۲) استاندارد حسابداری کاهش ارزش دارایی‌ها، برای همه دارایی‌های غیر جاری الزامی است.
- (۳) آزمون کاهش ارزش داراییهای نامشهود در یک شرکت باید همزمان انجام شود.
- (۴) آزمون سالانه کاهش ارزش داراییهای نامشهود همواره الزامی است.

پاسخ سوال ۲۰:

طبق بند ۳۸ استاندارد حسابداری ۳۲ با عنوان «کاهش ارزش داراییها»، برآورد جریانهای نقدی آتی و نرخ تنزیل، منعکس کننده مفروضات سازگار با افزایش قیمت ناشی از تورم عمومی است. بنابراین اگر نرخ تنزیل دربرگیرنده اثر افزایش قیمت ناشی از تورم عمومی باشد، جریانهای نقدی آتی بر حسب قدرت خرید اسمی برآورد می‌شود. چنانچه نرخ تنزیل دربرگیرنده این اثر نباشد، جریانهای نقدی آتی بر حسب قدرت خرید ثابت برآورد می‌شود اما افزایش یا کاهش قیمت‌های خاص در آینده را دربرمی‌گیرد.

بر اساس بند ۱۲ استاندارد حسابداری ۳۲، گزینه ۲ غلط است همچنین بر اساس بند ۱۸ استاندارد مزبور گزینه‌های (۳) و (۴) نیز غلط هستند.

با توجه به مفاد بند ۳۸ استاندارد حسابداری ۳۲ که در بالا ارائه گردید، گزینه (۱) صحیح است.

سوال ۲۱:

کدام یک از اقلام زیر، دارایی مالی یا بدهی مالی است؟

- (۱) بدهی مالیات بر درآمد
- (۲) تعهدات عرفی
- (۳) اسناد پرداختی قابل تسویه با اوراق خزانه دولتی
- (۴) پیش‌پرداخت هزینه

پاسخ سوال ۲۱:

طبق بند ۱۰ رهنمود بکارگیری استاندارد حسابداری ۳۶ با عنوان «ابزارهای مالی: ارائه»، بدهی‌ها یا دارایی‌هایی که قراردادی نیستند (مانند مالیات بر درآمد که در نتیجه الزامات قانونی دولت ایجاد می‌شود)، بدهی مالی یا دارایی مالی محسوب نمی‌شوند. همچنین، بر اساس همان بند استاندارد، طبق تعریف استاندارد حسابداری ۴ با عنوان «ذخایر، بدهیهای احتمالی و داراییهای احتمالی»، تعهدات عرفی، ناشی از قرارداد نمی‌باشند و در نتیجه، بدهی مالی محسوب نمی‌شوند. بر اساس بند مزبور دارایی‌هایی (مانند پیش‌پرداخت هزینه‌ها) که منافع اقتصادی آتی آنها به شکل دریافت کالا یا خدمات است و بیانگر حق دریافت نقد یا دارایی مالی دیگری نیست، دارایی مالی محسوب نمی‌شود. بنابراین گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) غلط است.

طبق بند ۵ رهنمود بکارگیری استاندارد حسابداری ۳۶ با عنوان «ابزارهای مالی: ارائه»، اسناد پرداختی قابل تسویه با اوراق خزانه دولتی، برای دارنده، حق قراردادی نسبت به دریافت اوراق و برای ناشر، تعهد قراردادی برای تحویل اوراق، و نه نقد، ایجاد می‌کند. این اوراق، دارایی مالی محسوب می‌شود زیرا نشان‌دهنده تعهدات دولت متشکرکننده برای پرداخت نقد است. در نتیجه، این اسناد برای دارنده، دارایی مالی و برای ناشر، بدهی مالی است.

با توجه به بندهای فوق‌الذکر در استاندارد حسابداری ۳۶، گزینه (۳) صحیح است.

سوال ۲۲:

شرکت «الف» ۱۰۰ دستگاه تجهیزات دارد که باید در تاریخ اندازه‌گیری به ارزش منصفانه اندازه‌گیری شوند. شرکت «الف» برای فروش تجهیزات شرکت به ۲ بازار «ب» و «پ» دسترسی دارد که حجم و قیمت معاملات در آنها به شرح زیر است. با توجه به اطلاعات ارائه شده، کدام یک از ارقام زیر معیار انتخاب بازار دارای بیشترین مزایا است؟

بازار «پ»	بازار «ب»	شرح
۶۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	حجم سالانه معاملات - واحد
۵۳,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	قیمت فروش - هزار ریال
(۵,۰۰۰)	(۱,۰۰۰)	مخارج حمل - هزار ریال
۴۸,۰۰۰	۴۹,۰۰۰	
(۱,۰۰۰)	(۳,۰۰۰)	مخارج معامله - هزار ریال
۴۷,۰۰۰	۴۶,۰۰۰	

(۱) ۳۰,۰۰۰ واحد

(۲) ۴۷,۰۰۰ هزار ریال

(۳) ۴۹,۰۰۰ هزار ریال

(۴) ۵۳,۰۰۰ هزار ریال

پاسخ سوال ۲۲:

بر اساس تعریف ارائه شده از بازار دارای بیشترین مزایا در استاندارد حسابداری ۴۲ با عنوان «اندازه‌گیری ارزش منصفانه»، بازار دارای بیشترین مزایا بازاری است که پس از در نظر گرفتن مخارج معامله و مخارج حمل، مبلغ قابل دریافت بابت فروش دارایی در بازار را حداکثر یا مبلغ قابل پرداخت برای انتقال بدهی را حداقل می‌کند.

بنابراین با توجه به داده‌های مسئله، در بازار «پ»، مبلغ قابل دریافت بابت فروش ۱۰۰ دستگاه تجهیزات پس از کسر مخارج معامله و مخارج حمل معادل ۴۷,۰۰۰ هزار ریال می‌باشد که بیشتر از بازار «ب» می‌باشد.

مبلغ قابل دریافت بابت فروش ۱۰۰ دستگاه تجهیزات در بازار (پ) $۵۳,۰۰۰ - ۵,۰۰۰ - ۱,۰۰۰ = ۴۷,۰۰۰$

مبلغ قابل دریافت بابت فروش ۱۰۰ دستگاه تجهیزات در بازار (ب) $۵۳,۰۰۰ - ۱,۰۰۰ - ۳,۰۰۰ = ۴۹,۰۰۰$

بنابراین، با توجه به توضیحات ارائه شده و محاسبات فوق، گزینه (۲) صحیح است.

سوال ۲۳:

شرکت «الف» ۲۵ درصد از سهام شرکت «ب» را در اختیار داشت. شرکت «الف» ۴۰ درصد از سهام خود در شرکت «ب» را به مبلغ ۲۵۰ میلیون ریال واگذار کرد و نفوذ قابل ملاحظه خود در این شرکت را از دست داد. سایر اطلاعات به شرح زیر است. در نتیجه این واگذاری، مبلغ قابل انعکاس در صورت سود و زیان، چند میلیون ریال است؟

شرح	میلیون ریال
مانده سرمایه‌گذاری شرکت «الف» در «ب» بلافاصله قبل از فروش	۶۰۰
ارزش منصفانه بخش فروش نرفته سرمایه‌گذاری «الف» در «ب» در زمان فروش	۳۸۰
	۲۲۰ (۱)
	۳۰ (۲)
	۲۰ (۳)
	۱۰ (۴)

پاسخ سوال ۲۳:

طبق قسمت «ب» بند ۱۲۲ استاندارد حسابداری ۲۰ با عنوان «سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری وابسته و مشارکت‌های خاص»، در صورتی که منافع باقیمانده در یک واحد تجاری وابسته یا مشارکت خاص قبلی، دارایی مالی باشد، واحد تجاری باید منافع باقیمانده را به ارزش منصفانه اندازه‌گیری کند. ارزش منصفانه منافع باقیمانده، باید به عنوان ارزش منصفانه در زمان شناخت اولیه به عنوان دارایی مالی، در نظر گرفته شود. واحد تجاری باید هرگونه تفاوت بین دو مورد زیر را در صورت سود و زیان شناسایی کند:

- ارزش منصفانه منافع باقیمانده و هرگونه عایدات حاصل از واگذاری بخشی از منافع در واحد تجاری وابسته یا مشارکت خاص؛ و
- مبلغ دفتری سرمایه‌گذاری در تاریخی که روش ارزش ویژه متوقف شده است. بنابراین محاسبات زیر برای تعیین سود یا زیان واگذاری در دو مرحله انجام می‌شود:

سود یا زیان واگذاری = (مبلغ دفتری سرمایه‌گذاری واگذار شده - عایدات واگذاری)

$$۶۰۰ \times ۴۰\% = ۲۴۰$$

مبلغ دفتری سرمایه‌گذاری واگذار شده

$$۲۵۰ - ۲۴۰ = ۱۰$$

سود یا زیان واگذاری

مرحله ۲:

شناسایی سود یا زیان ناشی از اندازه‌گیری سرمایه‌گذاری باقیمانده به ارزش منصفانه به شرح زیر است:

$$۶۰۰ \times \%۶۰ = ۳۶۰$$

مبلغ دفتری سرمایه گذاری باقیمانده

$$۳۸۰ - ۳۶۰ = ۲۰$$

سود یا زیان قابل شناسایی

با توجه به محاسبات فوق کل سود ناشی از واگذاری برابر با ۳۰ میلیون ریال است (۲۰+۱۰).

با توجه به توضیحات و محاسبات فوق، گزینه (۲) صحیح است

سوال ۲۴:

یک شرکت تولیدی، دو مرکز هزینه تولید محصول با نام‌های «الف» و «ب» و دو مرکز هزینه خدماتی با نام‌های «پ» و «ت» دارد. سربار اختصاص یافته به هر یک از این مراکز هزینه به شرح زیر است:

«الف»	«ب»	«پ»	«ت»
۱۲٫۰۰۰ میلیون ریال	۱۷٫۰۰۰ میلیون ریال	۹٫۵۰۰ میلیون ریال	۸٫۰۰۰ میلیون ریال

برآورد می‌شود که هر مرکز هزینه خدماتی برای مراکز هزینه دیگر، براساس نسبت‌های زیر، کار انجام دهد:

«الف»	«ب»	«پ»	«ت»
٪۶۰	٪۴۰	-	-
درصد هزینه مرکز خدماتی «پ» به:			
٪۳۵	٪۳۵	٪۳۰	-
درصد هزینه مرکز خدماتی «ت» به:			

پس از تخصیص هزینه‌های مراکز هزینه خدماتی، مجموع سربار ساخت مرکز هزینه «الف» چند میلیون ریال است؟

(۱) ۱۷٫۷۰۰

(۲) ۱۹٫۱۴۰

(۳) ۲۱٫۹۴۰

(۴) ۲۳٫۲۴۰

پاسخ سوال ۲۴:

با توجه به اطلاعات مسئله تخصیص هزینه‌ها به ترتیب زیر صورت می‌گیرد.

۱۲,۰۰۰	سربرار اختصاص یافته به مرکز هزینه «الف»
$۸,۰۰۰ \times \frac{۳۵}{۱۰۰} = ۲,۸۰۰$	تخصیص سربرار «ت» به «الف»
$۸,۰۰۰ \times \frac{۳۰}{۱۰۰} = ۲,۴۰۰$	تخصیص سربرار «ت» به «پ»
$(۲,۴۰۰ + ۹,۵۰۰) \times \frac{۶۰}{۱۰۰} = ۷,۱۴۰$	تخصیص سربرار «پ» به «الف»
$۱۲,۰۰۰ + ۲,۸۰۰ + ۷,۱۴۰ = ۲۱,۹۴۰$	مجموع سربرار ساخت مرکز هزینه «الف»

با توجه به محاسبات انجام شده فوق، گزینه (۳) صحیح است.

سوال ۲۵:

شرکت «الف» در حال تصمیم‌گیری درباره ساخت قطعه «ب» در داخل شرکت یا خرید آن از یک شرکت دیگر است. نیاز سالانه شرکت به قطعه «ب» ۱۲,۰۰۰ واحد و مخارج ساخت هر قطعه «ب» در داخل شرکت، به شرح زیر است. اگر نیروی کار برای ساخت قطعه «ب» به کار گرفته نشود، به تولید قطعه «ت» که تقاضای نامحدودی برای آن وجود دارد، اختصاص خواهد یافت. حاشیه فروش هر واحد قطعه «ت» ۱,۰۰۰ هزار ریال و دستمزد مستقیم هر واحد محصول «ت» ۸۰۰ هزار ریال می‌باشد. شرکت «الف» حاضر است حداکثر چند هزار ریال برای خرید قطعه «ب» به شرکت دیگر بپردازد؟

هزار ریال	بهای تمام شده هر قطعه «ب»
۳۰۰	مواد مستقیم
۴۰۰	دستمزد مستقیم
۱۰۰	سربرار متغیر ساخت
۲۵۰	سربرار ثابت قابل اجتناب
۲۰۰	سربرار ثابت غیرقابل اجتناب
۱,۲۵۰	

- (۱) ۱,۵۵۰
 (۲) ۱,۲۵۰
 (۳) ۱,۰۵۰
 (۴) ۸۰۰

پاسخ سوال ۲۵:

هزار ریال	
۳۰۰	بهای مواد مستقیم هر قطعه «ب» ←
۴۰۰	بهای دستمزد مستقیم هر قطعه «ب» ←
۱۰۰	بهای سرباز متغیر ساخت هر قطعه «ب» ←
۲۵۰	بهای سربار ثابت قابل اجتناب هر قطعه «ب» ←
۵۰۰*	حاشیه فروش محصول «ت» به ازای حذف قطعه «ب» ←
۱،۵۵۰	جمع

* با توجه به اینکه هزینه دستمزد مستقیم برای تولید هر واحد محصول «ت» معادل ۸۰۰ هزار ریال و دو برابر هزینه دستمزد تولید هر قطعه محصول «ب» (۴۰۰ هزار ریال) می باشد؛ لذا در صورت توقف تولید قطعه «ب» و اختصاص نیروی کار آن به تولید محصول «ت»، حاشیه فروش ایجاد شده برای هر محصول «ت» طبق محاسبات زیر معادل ۵۰۰ هزار ریال خواهد بود که جزو بهای مربوط تلقی می گردد.

حاشیه فروش هر واحد تولید قطعه «ت» به ازای حذف هر قطعه محصول «ب» هزار ریال $1,000 \div 2 = 500$

با توجه به محاسبات فوق، گزینه (۱) صحیح است.

سوال ۲۶:

شرکت «الف» یک شرکت تک محصولی است. تجزیه و تحلیل بودجه سال منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ نشان می دهد که چنانچه سطح تولید بودجه شده ۲۰۰۰ واحد و قیمت فروش هر واحد ۴۰ هزار ریال باشد، نسبت حاشیه ایمنی ۲۰ درصد خواهد بود. اگر نسبت حاشیه فروش در این شرکت ۳۵ درصد باشد، سربار ثابت بودجه شده چند هزار ریال است؟

(۱) ۲۸۰.۰۰۰

(۲) ۲۲۴.۰۰۰

(۳) ۵۶.۰۰۰

(۴) ۵۶۰۰

پاسخ سوال ۲۶:

برای محاسبه سر بار ثابت بودجه شده محاسبات به شرح زیر انجام می شود.

$$20,000 \times (1 - 20\%) = 16,000$$

حجم فروش در نقطه سر به سر

با توجه به اینکه حاشیه فروش در نقطه سر به سر با هزینه ثابت برابر است حاشیه فروش در نقطه سر به سر به شرح زیر محاسبه می شود.

$$35\% \times 40 \times 16,000 = 224,000$$

حاشیه فروش در نقطه سر به سر

سوال ۲۷:

شرکت «الف» سه محصول «ب»، «ج» و «د» را تولید می کند. اطلاعات زیر در ارتباط با فروش شرکت «الف» در سال ۱۴۰۰ موجود است، انحراف مقدار فروش چند هزار ریال است؟

سود استاندارد هر واحد محصول (هزار ریال)	حجم فروش واقعی (واحد)	حجم فروش بودجه شده (واحد)	محصول
۸	۳۰۰	۴۰۰	ب
۶	۷۰۰	۶۰۰	ج
۴	۱۲۰۰	۱۰۰۰	د

(۱) صفر

(۲) ۴۸۰ - مساعد

(۳) ۴۸۰ - نامساعد

(۴) ۱۰۸۰ - مساعد

پاسخ سوال ۲۷:

برای محاسبه حجم فروش واقعی بر اساس ترکیب بودجه شده طبق محاسبات منعکس در جدول زیر عمل می‌شود:

محصول	حجم فروش بودجه شده (واحد)	حجم فروش واقعی بر اساس ترکیب بودجه شده - (واحد)
ب	۴۰۰	$(۱,۲۰۰+۷۰۰+۳۰۰) \times (۴۰۰ \div ۲,۰۰۰) = ۴۴۰$
ج	۶۰۰	$(۱,۲۰۰+۷۰۰+۳۰۰) \times (۶۰۰ \div ۲,۰۰۰) = ۶۶۰$
د	۱۰۰۰	$(۱,۲۰۰+۷۰۰+۳۰۰) \times (۱,۰۰۰ \div ۲,۰۰۰) = ۱۱۰۰$
	۲,۰۰۰	۲,۲۰۰

انحراف مقدار فروش برای هر محصول به شرح زیر محاسبه می‌گردد:

سود استاندارد هر واحد محصول \times (حجم فروش بودجه شده - حجم فروش واقعی بر اساس ترکیب بودجه شده)

با استفاده از فرمول فوق، محاسبات انحراف مقدار فروش هر یک از محصولات به شرح زیر محاسبه می‌شود:

هزار ریال		
$(۴۴۰-۴۰۰) \times ۸ =$	۳۲۰	← انحراف مقدار فروش محصول «ب»
$(۶۶۰-۶۰۰) \times ۶ =$	۳۶۰	← انحراف مقدار فروش محصول «ج»
$(۱,۱۰۰-۱,۰۰۰) \times ۴ =$	۴۰۰	← انحراف مقدار فروش محصول «د»
	۱,۰۸۰	انحراف مقدار فروش هر سه محصول

با توجه به محاسبات فوق، گزینه (۴) صحیح است.

سوال ۲۸:

شرکت «الف» برای تولید محصول «ب»، به سه نوع ماده اولیه «پ»، «ت» و «ث» نیاز دارد. کارت استاندارد برای تولید ۱۰۰ کیلوگرم محصول «ب»، به شرح زیر است:

بهای مواد اولیه ۱۰۰ کیلوگرم محصول	نرخ هر کیلو مواد (هزار ریال)	کیلوگرم	مواد
۵۰۰	۱۰	۵۰	ماده «پ»
۸۰	۲	۴۰	ماده «ت»
۱۸۰	۹	۲۰	ماده «ث»

طی ماه جاری، ۲۳۱۸۰ کیلوگرم محصول «ب» با بکارگیری مواد زیر تولید شده است:

کیلوگرم	مواد
۱۳،۲۰۰	ماده «پ»
۷،۶۰۰	ماده «ت»
۵،۶۰۰	ماده «ث»
۲۶،۴۰۰	

انحراف ترکیب ماده «ت»، چند هزار ریال است؟

- (۱) ۴،۰۰۰ - مساعد
- (۲) ۷،۲۰۰ - نامساعد
- (۳) ۱۲،۰۰۰ - نامساعد
- (۴) ۱۵،۲۰۰ - نامساعد

پاسخ سوال ۲۸:

انحراف ترکیب مواد به شرح زیر محاسبه می‌گردد:

نرخ هر کیلو مواد \times (مصرف واقعی بر اساس ترکیب استاندارد - مصرف واقعی)

با استفاده از فرمول فوق، محاسبات انحراف ترکیب هر یک از مواد «پ»، «ت» و «ث» به شرح زیر محاسبه می‌شود.

انحراف ترکیب ماده	هزار ریال
انحراف ترکیب ماده «پ»	$(13,200 - 12,000) \times 10 = 12,000$
انحراف ترکیب ماده «ت» ✓	$(7,600 - 9,600) \times 2 = 4,000$
انحراف ترکیب ماده «ث»	$(5,600 - 4,600) \times 9 = 9,000$

با توجه به محاسبات فوق، و خواسته مسئله که در آن انحراف ترکیب ماده «ت» خواسته شده است، گزینه (۱) صحیح است.

سوال ۲۹:

اطلاعات زیر در ارتباط با فرایند تولیدی شرکت «الف» در دوره گذشته موجود است، ضایعات عادی ۱۰ درصد مواد وارد شده به فرایند تولید است. نقطه شناسایی ضایعات، زمانی است که ۵۰ درصد کار انجام شده باشد. کالای در جریان ساخت ابتدا و پایان دوره وجود ندارد. بهای هر واحد کالای تکمیل شده، چند ریال است؟

مواد وارد شده به فرایند تولید	۲۰۰ کیلوگرم هر کیلوگرم ۴/۵ هزار ریال
دستمزد مستقیم	۱۰۰ ساعت هر ساعت ۱۴/۷۵ هزار ریال
سربار ساخت	۱۰۰۰ هزار ریال
کالای تکمیل شده و منتقل شده به انبار	۱۵۰ کیلوگرم

(۱) ۲۲,۰۰۰

(۲) ۲۰,۴۸۰

(۳) ۲۰,۰۰۰

(۴) ۱۸,۳۳۰

پاسخ سوال ۲۹:

برای حل مسئله باید معادل آحاد تکمیل شده محاسبه گردد و از آنجا که ضایعات غیر عادی بر خلاف ضایعات عادی باید در محاسبات مربوط به معادل آحاد منظور گردد، در ابتدا مقدار ضایعات عادی و غیر عادی باید محاسبه شود. ضایعات عادی به شرح زیر محاسبه می شود:

$$\text{ضایعات عادی} = 200 \times 10\% = 20 \text{ کیلوگرم}$$

برای محاسبه ضایعات غیر عادی باید ضایعات عادی از کل ضایعات کسر گردد. برای این منظور با توجه به اینکه کالای در جریان ساخت ابتدا و پایان دوره وجود ندارد محاسبه کل ضایعات و ضایعات غیر عادی به شرح زیر خواهد بود:

$$\text{کل ضایعات} = (\text{کالای تکمیل شده و منتقل شده به انبار} - \text{مواد وارد شده به فرایند تولید})$$

$$\text{ضایعات غیر عادی} = (\text{ضایعات عادی} - \text{کل ضایعات})$$

$$\text{کل ضایعات} = 200 - 150 = 50 \text{ کیلوگرم}$$

$$\text{ضایعات غیر عادی} = 20 - 50 = 30 \text{ کیلوگرم}$$

پس از بدست آوردن ضایعات غیر عادی اقدام به محاسبه معادل آحاد تکمیل شده خواهیم کرد و از آنجا که کالای در جریان ساخت ابتدا و پایان دوره وجود ندارد محاسبه به روش فایفو یا میانگین تفاوتی نخواهد داشت. محاسبه معادل آحاد تکمیل شده به شرح زیر است:

تبدیل	مواد	
۱۵۰	۱۵۰	کالای تکمیل شده
$30 \times 50\% = 15$	۳۰	ضایعات غیر عادی
۱۶۵*	۱۸۰	معادل آحاد تکمیل شده

* به این نکته باید توجه داشت که چون نقطه شناسایی ضایعات زمانی است که، ۵۰ درصد کار انجام شده باشد؛ بنابراین از هزینه‌های تبدیل تا نقطه تکمیل ۵۰ درصد هزینه‌ای بابت تبدیل، به ضایعات غیر عادی اختصاص نمی‌یابد و ضایعات مزبور از نقطه ۵۰ درصد تا زمان تکمیل کالا از هزینه‌های تبدیل سهم خواهد برد. از اینرو معادل آحاد تکمیل شده بابت ضایعات غیر عادی بابت هزینه‌های تبدیل، معادل ۱۵ واحد خواهد بود.

پس از محاسبه معادل آحاد تکمیل شده‌ی مواد و تبدیل، به منظور محاسبه بهای هر واحد کالای تکمیل شده ابتدا به شرح زیر هزینه مواد مصرفی و هزینه‌های تبدیل محاسبه، و بر معادل آحاد تکمیل شده تقسیم می‌شود.

$$200 \times 4/5 = 900$$

هزینه مواد مصرفی - هزار ریال

$$1,000 + (100 \times 14/75) = 2,475$$

هزینه تبدیل (سربار + هزینه دستمزد) - هزار ریال

$$900 \div 180 = 5$$

بهای هر واحد کالای تکمیل شده بابت مواد - هزار ریال

$$24,750 \div 165 = 15$$

بهای هر واحد کالای تکمیل شده بابت تبدیل - هزار ریال

$$5 + 15 = 20 \checkmark$$

بهای هر واحد کالای تکمیل شده - هزار ریال

با توجه به توضیحات و محاسبات فوق، گزینه (۳) صحیح است

سوال ۳۰:

شرکت «الف» دو محصول «ب» و «پ» را تولید می‌کند و می‌فروشد. به ازای هر دو واحد محصول «پ»، یک واحد محصول «ب» تولید می‌شود و به فروش می‌رسد. حاشیه فروش هر واحد محصول «ب» و «پ» به ترتیب ۱۰ هزار ریال و ۴ هزار ریال و هزینه‌های ثابت ۹۰,۰۰۰ هزار ریال است. برای دستیابی به سودی معادل ۴۵,۰۰۰ هزار ریال چند واحد محصول باید به فروش برسد؟

(۱) ۷,۵۰۰

(۲) ۱۵,۰۰۰

(۳) ۱۶,۸۷۵

(۴) ۲۲,۵۰۰

پاسخ سوال ۳۰:

برای محاسبه سود مورد نظر (۴۵,۰۰۰ هزار ریال) در مرحله اول باید میانگین حاشیه فروش هر واحد به شرح زیر محاسبه شود.

(حاشیه فروش هر واحد محصول «ب» × تعداد تولید و فروش محصول «ب») + (حاشیه فروش هر واحد محصول «پ» × تعداد تولید و فروش محصول «پ»)

مجموع تعداد تولید و فروش محصول «ب» و «پ»

با استفاده از فرمول فوق، میانگین حاشیه فروش هر واحد محصول تولید و فروش رفته به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$\frac{(2 \times 4) + (1 \times 10)}{(2+1)} = 6 \leftarrow \text{میانگین حاشیه فروش هر واحد محصول تولید و فروش رفته - هزار ریال}$$

پس از محاسبه میانگین حاشیه فروش هر واحد محصول تولید و فروش رفته، به شرح زیر تعداد محصولی که باید تولید و به فروش برود تا سود ۴۵،۰۰۰ هزار ریال مورد نظر سوال حاصل شود، محاسبه می‌گردد.

$$\frac{\text{سود هدف} + \text{هزینه‌های ثابت}}{\text{میانگین حاشیه فروش}} = \frac{90,000 + 45,000}{6} = 22,500 \text{ واحد}$$

با توجه به توضیحات و محاسبات فوق، گزینه (۴) صحیح است.